T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 917
KARAR NO : 2015 / 945
KARAR TR : 28.12.2015

ÖZET: Davalı İdarece kamulaştırma yapılmaksızın taşınmazın bir kısmının üzerine okul yapılması suretiyle dava konusu taşınmaza kamulaştırmasız el atılmasından doğan zararın tazminine yönelik bulunan davanın haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre ADLİ YARGIYERİNDE çözümlenmesi gerekti hk.

K A R A R

Davacı :İ. B.
Vekili : Av. B.Ö. K.
Davalılar :1-Osmangazi Belediye Başkanlığı
Vekili : Av.R. B.
2-Milli Eğitim Bakanlığı
Vekili : Av.S. E. A.
Davalı : Bursa Valiliği (Bursa İl Özel İdaresi) İdari Yargıda
Vekili : Av.G.U.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkiline ait Bursa ili, Osmangazi İlçesi, Hamitler Mah.,6457 ada, 3 parsel sayılı taşınmazın, Osmangazi Belediyesince onaylanan 1/5000 ölçekli nazım imar planında ilköğretim tesisleri genişleme alanına alınmak suretiyle müvekkilinin tasarruf hakkının engellendiğini, müvekkilinin dava yoluna başvurmadan önce Bursa İl Özel İdaresi ve Osmangazi Belediyesinden uzlaşma talebinde bulunduğunu; ancak idarelerce uzlaşma talebinin kabul edilmediğini, taşınmazın bulunduğu yer ve özellikleri itibarı ile oldukça değerli olduğunu ileri sürerek fazlaya ilişkin talep hakları saklı kalmak kaydı ile 10.000,00 TL kamulaştırmasız el atma tazminatının el atma tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsiline, el atılan kısım dışında kalan ve fiilen kullanımı mümkün olmayan kısım var ise bu kısmın davalı adına tesciline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Bursa 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 7.6.2012 gün ve E:2012/147, K: 2012/400 sayı ile, davaya bakma görevinin idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar davacı vekilince temyiz edilmiştir.

Yargıtay 5. Hukuk Dairesi:14.2.2013 gün ve E:2012/23471 K:2013/2089 sayılı kararı ile, dava konusu taşınmazın uygulama imar planında ilköğretim tesis alanında kaldığı, 222 sayılı Yasa uyarınca ilköğretim okulları için arazi satın alma ve kamulaştırma görevinin il özel idaresine ait olduğu da gözetilerek, işin esasına girilip alınacak raporun da değerlendirilmek suretiyle, sonucuna göre hüküm kurulması gerektiği gerekçesiyle hükmün bozulmasına karar vermiştir.

Bursa 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 2.7.2013 gün ve E:2013/199 K:2013/494 sayılı kararında; her ne kadar Yargıtay bozma ilamında davaya bakma görevinin hukuk mahkemelerinin görev alanına girdiğinden bahisle mahkeme tarafından verilen karar bozulmuş ise de, bozma ilamından sonra 11.6.2013 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 6487 sayılı kanunla değişik 2942 sayılı Kanunun geçici madde 6/10 . maddesine göre 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 7 ve 8. maddeleri uyarınca düzenlenen 1/1000 ölçekli imar uygulama planına göre kamu hizmetine tahsis edilen kısımlar bakımından mülkiyet hakkına getirilen kısıtlamanın, genel ve düzenleyici bir işlem olan imar planıyla kamu hizmetine özgülenmesinden ve bu planda öngörülen kamulaştırma işlemlerinin zamanında yapılmamasından kaynaklandığının kabul edildiği, bu davaların 2577 sayılı Kanun'un 2 2/1-b maddesi uyarınca İdari Yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle bu kez idari yargı yerinde dava açmıştır.

Bursa 1. İdare Mahkemesi Dava konusu taşınmaz ile ilgili olarak tayin edilen bilirkişi tarafından düzenlenen 18.9.2014 tarihli bilirkişi raporunu da dikkate alarak, 8.5.2015 gün ve E:2013/1355, K:2015/578 sayı ile, davalı Osmangazi Belediye Başkanlığı'nın herhangi bir hizmet kusuru bulunmadığı gerekçesiyle davanın Osmangazi Belediye Başkanlığına yönelik kısmının reddine, Bursa Valiliği İl Özel İdaresi ve Milli Eğitim Bakanlığı aleyhine olan tazminat talebinin ise kabulüne karar vermiş, bu karara davacı ve davalılardan Bursa Valiliği İl Özel İdaresi vekili itiraz etmiştir.

Bursa Bölge İdare Mahkemesi (Birinci Kurul):20.10.2015 gün ve E:2015/2396, K:2015/2650 sayı ile, davacının, Mahkemece karar verildikten sonra 8.5.2015 tarihinden sonra (kararın tebliğinden önce) davayı ıslah ettiğini, davacının itirazı doğrultusunda ıslah talebini değerlendirmek ve uyuşmazlığın esası hakkında heyet halinde yeni bir karar vermek üzere dosyanın mahkemesine iadesinin zorunlu olduğunu, uyuşmazlığın mevcut toplam değeri itibariyle görevsiz tek hakim tarafından verilen itiraza konu kararda usul hükümlerine uygunluk görülmediğini, davacının ıslah talebi değerlendirildikten sonra mahkemece yeni bir karar verileceğini, davalı Bursa Valiliğinin itirazı hakkında bu aşamada herhangi bir değerlendirme yapılması ve bu talep hakkında karar verilmesinin olanaksız olduğunu belirterek, davacı itirazının kabulü ile Bursa 1.İdare Mahkemesinin tek hakimce verilen 8.5.2015 gün ve E:2013/1355, K:2015/578 sayılı kararın bozulmasına, davalı Bursa Valiliğinin itirazı hakkında karar verilmesine yer olmadığına, dosyanın adı geçen

mahkemeye gönderilmesine kesin olarak karar vermiştir.

Bursa 1.İdare Mahkemesi: 26.11.2015 gün ve E:2015/1391 sayı ile, idarenin dava konusu taşınmaza kamulaştırmasız el atmasından doğan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, taşınmaza fiilen el atılması ve kullanılması karşısında, görüm ve çözümünün adli yargı yerinin görevine girdiği gerekçesiyle, 2247 sayılı Yasa'nın 19.maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 28.12.2015 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince anılan Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen usul ve yönteme uygun biçimde başvuruda bulunulduğu anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Selim Şamil KAYNAK'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının taşınmazına, imar planında ilköğretim alanı olarak ayrılmak suretiyle kamulaştırmasız el atıldığından bahisle, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile 10.000,00 TL'nin yasal faizi ile birlikte davalılardan tahsili istemiyle açılmıştır.

Dosya kapsamında yapılan incelemede; idari yargı yerince tayin edilen bilirkişi tarafından düzenlenen 18.9.2014 günlü bilirkişi raporunda, davaya konu 6457 ada, 3 parsel sayılı taşınmazın rapordaki krokide A harfi ile gösterilen 6,66 m2 lik kısmının ilkokul bahçesinin içerisinde kaldığı ve taşınmaza bu suretle fiilen el atıldığı, kalan kısım üzerinde ise herhangi bir tesisin yer almadığı ve boş olduğu belirtilmiştir.

Belediyelerin 3194 sayılı imar Kanunu 8. maddesi ve 18. maddesinin verdiği yetki ile arazi ve arsalar üzerinde imar planlarının hazırlanması ve yürürlüğe konulması, arazi ve arsa düzenlemesi gibi faaliyetleri kapsamında yaptıkları imar planlarından kaynaklanan işlemlerin tek yanlı ve kamu gücüne dayanan irade açıklamaları ile tesis edilen genel ve düzenleyici işlemler olduğu bu yönü ile de idari eylem ve işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargı yerlerinde çözümlenmesi gerektiği tartışmasızdır. Buna karşılık, davalı Bakanlıkça, Kamulaştırma Kanunu'nda öngörülen usul ve yöntemlere uygun idari nitelikte uygulama işlemleri yapılmaksızın, dava konusu taşınmazın bir kısmına fiilen el atması karşısında, idarenin bu eyleminin kamulaştırmasız el atma niteliğini taşıdığı açıktır.

Öte yandan, İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Nitekim, yukarıda belirtilen genel kabul doğrultusundaki Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 11.2.1959 günlü, E:1958/17, K:1959/15 sayılı kararının III. bölümünde, "İstimlaksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlak Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir." görüşüne yer verilmiştir.

Bu durumda, idarenin dava konusu taşınmazın bir kısmına kamulaştırmasız el atmasından doğan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, davalı idarece kamulaştırma yapılmaksızın taşınmazın bir kısmının üzerine okul yapılması suretiyle taşınmaza el atılması karşısında, haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünün adli yargı yerinin görevine girdiği anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Bursa 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Bursa 1. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ: Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN görevli olduğuna, bu nedenle Bursa 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Bursa 1. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 2.7.2013 gün ve E:2013/199 K:2013/494 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 28.12.2015 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
ÖZGÜLDÜR	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Yüksel
AYDIN	AKBULUT	DOĞAN